

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Aktuální otázky se zaměřením na prováděcí předpisy k novele

Mgr. et Mgr. Dana Prudíková, Ph.D.

Novela vysokoškolského zákona

- Provedená zákonem č. 137/2016 Sb.
- Ve Sbírce zákonů vyhlášena dne 2.5.2016, účinná od 1.9.2016
- Stěžejní témata novely:
 - **system hodnocení kvality** vysokých škol a jeho provázání s činností nově zavedeného Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství
 - **úprava nových pravidel akreditace studijních programů a zavedení systému institucionální akreditace** jako rámce, v němž si bude vysoká škola dosahující určitých kvalitativních standardů oprávněna samostatně vytvářet studijní programy pro konkrétní oblast vzdělávání
 - vytvoření podmínek pro **nezávislé odborné rozhodování o akreditacích**; zákon tedy upravuje postavení a kompetence Akreditačního úřadu
- Další témata novely:
 - **upravuje postavení a působení zahraničních vysokých škol** a jejich poboček na území České republiky
 - stanovuje **podmínky řízení o vyslovení neplatnosti vykonání státní zkoušky** předepsané na závěr studia (nebo její součásti nebo obhajoby disertační práce) a **pozbytí platnosti vysokoškolského diplomu** a řízení o **vyslovení neplatnosti jmenování docentem**

Prováděcí právní předpisy

- Novela vysokoškolské zákona předpokládá vydání 5 prováděcích právních předpisů
 - 2 nařízení vlády:
 - Nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o **standardech pro akreditace** ve vysokém školství
 - Nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o **oblastech vzdělávání** ve vysokém školství
 - 3 vyhlášky:
 - Vyhláška č. 276/2016 Sb., o **předávání údajů do registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů** vysokých škol
 - Vyhláška č. 277/2016 Sb., o **předávání statistických údajů** vysokými školami
 - Vyhláška č. 278/2016 Sb., o **předávání údajů do registru řízení o žádostech o uznání** zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace

Prováděcí právní předpisy

- Dosavadní prováděcí právní předpisy
 - Vyhláška č. 343/2002 Sb., průběhu přijímacího řízení na vysokých školách, ve znění ...“**o postupu a podmínkách při zveřejnění průběhu přijímacího řízení** na vysokých školách, ve znění vyhlášky č. 276/2004 Sb.
 - zůstává i **nadále v platnosti**
 - vyhláška č. 42/1999 Sb., **o obsahu žádosti o akreditaci** studijního programu, ve znění vyhlášky č. 312/2011 Sb.
 - byla **zrušena** dnem 1. září 2016 **zákonem č. 137/2016 Sb.**

Nařízení vlády o standardech pro akreditace

- **Zmocnění pro vydání:** § 82a zákona o VŠ
 - „Vláda stanoví nařízením standardy pro institucionální akreditaci, standardy pro akreditaci studijního programu, standardy pro akreditaci habilitačního řízení a standardy pro akreditaci řízení ke jmenování profesorem.“
- **Související ustanovení zákona o VŠ:** zejména § 78a; dále § 79 až 82
 - § 78a vyjmenovává požadavky na jednotlivé akreditace
- **Předmět úpravy:**
 - Nařízení stanoví standardy pro institucionální akreditaci, standardy pro akreditaci studijního programu, standardy pro akreditaci habilitačního řízení a standardy pro akreditaci řízení ke jmenování profesorem, které jsou uvedeny v příloze k tomuto nařízení.

Nařízení vlády o

standardech pro akreditace

- **Hlavní cíle:**
 - Novela zákona o VŠ **zavádí** vedle stávajícího systému akreditací studijních programů a akreditací habilitačního a jmenovacího řízení i **institucionální akreditace**.
 - Udělením institucionální akreditace získá vysoká škola **oprávnění samostatně vytvářet a uskutečňovat určený typ nebo určené typy studijních programů** v určené oblasti nebo v určených oblastech vzdělávání.
 - Akreditace již nebude udělovat Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy po předchozím stanovisku Akreditační komise, ale **nově zřízený Národní akreditační úřad pro vysoké školství** (dále jen „Akreditační úřad“).
 - Nařízení vlády upravuje **standardy** pro akreditace ve vysokém školství, ze kterých bude při své činnosti v rámci správního uvážení **vycházet Akreditační úřad**.
 - Standardy se rozumí **soubor požadavků týkajících se vysoké školy, stanovených se zřetelem k druhu řízení, účelu hodnocení nebo typům a profilům studijních programů**.

Nařízení vlády o

standardech pro akreditace

- Standardy kladou **důraz** zejména na **proces a nastavení zajišťování a hodnocení kvality** vzdělávací, tvůrčí a dalších činností vysokých škol, **personální zabezpečení, zajištění služeb pro studenty** (důraze je kladen i na služby pro studenty se specifickými potřebami), prostorové, materiálové a přístrojové **vybavení**, mezinárodní spolupráci ve vzdělávací, výzkumné i umělecké činnosti vysokých škol, v případě institucionální akreditace i na soulad se strategickým záměrem vysoké školy.
- Standardy také reagují na zavedení profesního profilu bakalářských a magisterských studijních programů a vymezují specifické podmínky pro oba typy profilů.
- Standardy vyžadují, aby pravidla nebyla jen popsána, ale aby školy prokázaly, že se jedná o **skutečně funkční systémy**.

Nařízení vlády o

standardech pro akreditace

- ke standardům pro institucionální akreditaci

1. Institucionální kontext

- Posuzováno bude **řízení vysoké školy, vymezení jejího poslání a strategie**, její aktivity s vazbou na vzdělávací činnost a tvůrčí činnost.
- Dále bude předmětem hodnocení vnitřní systém zajišťování kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti a souvisejících činností, vnitřní hodnocení kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti a souvisejících činností vysoké školy, procesy schvalování, řízení a pravidelného hodnocení kvality studijních programů a podpůrné zdroje a administrativa.

2. Požadavky na oblast vzdělávání

- Posuzován bude zejména **rozsah a struktura vzdělávací činnosti** v dané oblasti vzdělávání a **zajištění podmínek** pro uskutečňování vzdělávací činnosti v dané oblasti vzdělávání.
- Specifickou součástí tohoto tematického okruhu pak budou požadavky týkající se **prokázání kvalitního procesu vnitřního schvalování a zajišťování kvality studijních programů** vysoké školy na základě prověření náhodně zvoleného studijního programu.

Nařízení vlády o standardech pro akreditace

- **ke standardům pro akreditaci studijních programů**
 - **Hlava I: Obecné požadavky na studijní programy.**
 - předmětem posouzení Akreditačním úřadem několik tematických okruhů.
 - V rámci okruhu zaměřeného na institucionální kontext vysoké školy bude posuzován vnitřní systém zajišťování a hodnocení kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti a souvisejících činností, výkon ve vzdělávací a tvůrčí činnosti a související činnosti a v neposlední řadě i podpůrné zdroje a administrativa.
 - Okruh zaměřený na požadavky na studijní program obsahuje požadavky týkající se souladu studijního programu s posláním vysoké školy a jeho cílů, profilu absolventa studijního programu a obsahu studia ve studijním programu, personálního zabezpečení studijního programu, metod výuky a hodnocení výsledků studia, tvůrčí činnosti vztahující se ke studijnímu programu a finančního, materiálního a dalšího zabezpečení studijního programu.

Nařízení vlády o standardech pro akreditace

- ke standardům pro akreditaci studijních programů
 - **Hlava II: Specifikace požadavků pro jednotlivě typy a formy studijních programů**
 - obecné požadavky pro všechny typy a formy studijních programů, dále pak požadavky na bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy.
 - U bakalářských studijních programů jsou vymezeny zejména požadavky zaměřující se na obsah studijního programu a jeho personální zabezpečení; u magisterských a doktorských studijních programů též požadavky na tvůrčí činnost vysoké školy. V případě magisterského studijního programu je předmětem posouzení Akreditačního úřadu i oprávnění konat státní rigorózní zkoušky. V rámci bakalářských a magisterských studijních programů obsahují standardy specifikaci požadavků na akademicky a profesně zaměřené studijní programy.
 - Rovněž uvedeny specifické požadavky na distanční a kombinovanou formu studia, požadavky na studijní předměty v distanční formě studia a požadavky na studijní programy uskutečňované v cizím jazyce.

Nařízení vlády o

standardech pro akreditace

- Diskutovaná témata

- **Míra podrobnosti standardů**

- debata, zda mají standardy představovat popis procesů, u kterých bude na NAU, aby zhodnotil jejich naplňování, nebo zda budou standardy představovat podrobný ucelený soupis všech požadavků.

- **Míra subjektivního posouzení hodnotitelů**

- debata ohledně eliminace subjektivního posuzování hodnotitelů, aby nedošlo k podjatému či nespravedlivému posuzování.

- **Přísnost požadavků**

- debata, jakou roli mají standardy hrát v regulaci vysokého školství.

Nařízení vlády o oblastech vzdělávání

- **Zmocnění pro vydání: § 44a odst. 3**
 - „Vláda stanoví nařízením vymezení jednotlivých oblastí vzdělávání, obsahující
 - a) základní tematické okruhy, které jsou pro danou oblast vzdělávání charakteristické a určující,
 - b) výčet typických studijních programů spadajících pod danou oblast vzdělávání,
 - c) rámcový profil absolventů v dané oblasti vzdělávání s uvedením hlavních cílů vzdělávání, zahrnujících odborné znalosti, dovednosti a další kompetence, a charakteristických profesí, zejména pak profesí regulovaných, které jsou relevantní.“
- **Související ustanovení zákona o VŠ: § 44a, Příloha č. 3 k zákonu o VŠ**
 - § 44a odst. 1 „Oblast vzdělávání je věcně vymezený úsek vysokoškolského vzdělávání, v jehož rámci jsou připravovány, schvalovány a uskutečňovány studijní programy blízkého nebo příbuzného obsahového zaměření, odrážející společný teoretický a metodologický základ dané oblasti vzdělávání.“

Nařízení vlády o oblastech vzdělávání

- Příloha č. 3 k zákonu o VŠ stanovuje **taxativní seznam 37 oblastí vzdělávání**

(1. *Architektura a urbanismus*, 2. *Bezpečnostní obory*, 3. *Biologie, ekologie a životní prostředí*, 4. *Doprava*, 5. *Ekonomické obory*, 6. *Elektrotechnika*, 7. *Energetika*, 8. *Farmacie*, 9. *Filologie*, 10. *Filozofie, religionistika a teologie*, 11. *Fyzika*, 12. *Historické vědy*, 13. *Chemie*, 14. *Informatika*, 15. *Kybernetika*, 16. *Lesnictví a dřevařství*, 17. *Matematika*, 18. *Mediální a komunikační studia*, 19. *Neučitelská pedagogika*, 20. *Politické vědy*, 21. *Potravinářství*, 22. *Právo*, 23. *Psychologie*, 24. *Sociální práce*, 25. *Sociologie*, 26. *Stavebnictví*, 27. *Strojírenství, technologie a materiály*, 28. *Tělesná výchova a sport; kinantropologie*, 29. *Těžba a zpracování nerostných surovin*, 30. *Učitelství*, 31. *Umění*, 32. *Vědy o umění a kultuře*, 33. *Vědy o Zemi*, 34. *Veterinární lékařství, veterinární hygiena*, 35. *Všeobecné lékařství a zubní lékařství*, 36. *Zdravotnické obory*, 37. *Zemědělství*)

Nařízení vlády o oblastech vzdělávání

- **Hlavní cíle:**
 - vymezit a blíže charakterizovat 37 oblastí vzdělávání, a to
- **základní tematické okruhy**, které jsou pro danou oblast vzdělávání charakteristické a určující,
- **výčet typických studijních programů** spadajících pod danou oblast vzdělávání,
- **rámcový profil absolventů** v dané oblasti vzdělávání uvedením hlavních cílů vzdělávání, zahrnujících odborné znalosti, dovednosti a další kompetence a charakteristických profesí, zejména pak profesí regulovaných, které jsou relevantní.
 - + u některých oblastí vzdělávání navíc i relevantní charakteristické profese

Nařízení vlády o oblastech vzdělávání

- **Diskutovaná témata**
 - **Zda mají být ve výčtu uvedeny všechny okruhy, které se oblasti týkají, nebo jen ty specifické.**
 - Výčet neobsahuje okruhy, které oblast přesahují nebo do ní nespádají.
 - **Zda mají být součástí výčtu i programy kombinované, tj. ty, které spadají do více oblastí a dále zda mají být součástí výčtu všechny programy spadající do oblasti nebo jen reprezentativní vzorek.**
 - Typické studijní programy popisují danou oblast vzdělávání a představují tak příklady hlavních a nejrozšířenějších studijních celků, které do dané oblasti náležejí.

Vyhláška o předávání údajů do registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů

- **Zmocnění pro vydání:** § 87 odst. 1 písm. g) bod 2 a § 87b odst. 4 zákona o VŠ
 - „Ministerstvo ... stanoví vyhláškou ... formát a strukturu datové zprávy a technické podmínky a lhůty předávání údajů podle § 87b odst. 4,“.
- **Související ustanovení zákona o VŠ:** mj. § 87 odst. 1 písm. j) bod 4, § 87b
- § 87 odst. 1 písm. j) „Ministertvo vede registr docentů, profesorů a mimořádných profesorů vysokých škol podle § 87b,“
- § 87b – Registr docentů, profesorů a mimořádných profesorů

Vyhláška o předávání údajů do registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů

- **Hlavní cíle:**

Vytvoření tak podmínek pro provozování rozšířeného „registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů“ jakožto předpokladu pro zajištění nezbytných informací pro potřeby posouzení žádostí o akreditace, hodnocení kvality vysokých škol a další analytické a statistické činnosti.

Vyhláška o předávání údajů do registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů

- **Předmět úpravy:**
 - Vyhláška upravuje
 - a) formát a strukturu datové zprávy, jejímž prostřednictvím veřejné, soukromé a státní vysoké školy a poskytovatelé zahraničního vysokoškolského vzdělávání na území České republiky uvedení v § 93a zákona o vysokých školách předávají do registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů vysokých škol změny v údajích týkajících se jejich zaměstnanců (§ 2)
 - b) technické podmínky a lhůty předávání údajů (§ 3)

Vyhláška o předávání statistických údajů

- **Zmocnění pro vydání:** § 87 odst. 1 písm. g) bod 3 zákona o VŠ
 - *Ministerstvo ... stanoví vyhláškou termíny, strukturu a formu předávání údajů podle písmene i) vysokými školami ministerstvu,*
- **Související ustanovení zákona o VŠ:** mj. § 87 odst. 1 písm. i) zákona o VŠ (Působnost MŠMT), popř. i § 60 (Celoživotní vzdělání), § 60a (Vzdělávání v mezinárodně uznávaném kursu), § 88 (Matrika studentů)
- **Související předpisy EU:**
 - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. **452/2008** ze dne 23. dubna 2008, o vypracovávání a rozvoji statistik o vzdělávání a celoživotním učení.
 - Nařízení Komise (EU) č. **912/2013** ze dne 23. září 2013, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 452/2008 o vypracovávání a rozvoji statistik o vzdělávání a celoživotním učení, pokud jde o statistiky o systémech vzdělávání a odborné přípravy.

Vyhláška o předávání statistických údajů

- **Hlavní cíle:**
 - zajištění nezbytných informací pro potřeby statistiky a průběžného monitorování vývoje přihlášených a přijatých uchazečů ke studiu na vysokých školách, vývoje v oblasti celoživotního vzdělávání, úprava předávání statistických údajů z matrik studentů a agregovaných údajů o zaměstnancích vysokých škol a jejich odměňování.
 - nijak zásadně nemění stávající stav sběru statistických informací (k jistému rozšíření dochází pouze v oblasti sledování údajů o celoživotním vzdělávání).

Vyhláška o předávání statistických údajů

- **Předmět úpravy:**
 - **termíny, strukturu a formu**, ve které vysoké školy Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy předávají
 - **údaje o uchazečích o přijetí ke studiu na VŠ a o účastnících a absolventech celoživotního vzdělávání**, včetně atributů studijního programu, do jehož studia si uchazeč podal přihlášku ke studiu, a výsledku přijímacího řízení a zápisu ke studiu (§ 2 a 3),
 - **informace z matrik studentů** (§ 4),
 - **agregované údaje o zaměstnancích vysokých škol a jejich odměňování** (§ 5).

Vyhláška o předávání údajů do registru řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace

- **Zmocnění pro vydání:** § 87 odst. 1 písm. g) bod 4 a § 90b odst. 3
 - § 87 odst. 1 písm. g) bod 4: „Ministerstvo... stanoví vyhláškou formát a strukturu datové zprávy a technické podmínky a lhůty předávání údajů podle § 90b odst. 3,“
 - § 90b odst. 3: „Ministerstvo stanoví vyhláškou formát a strukturu datové zprávy, jejímž prostřednictvím veřejné vysoké školy, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra oznamují údaje týkající se jimi vedených správních řízení, technické podmínky a lhůty předávání údajů.“
- **Související ustanovení zákona o VŠ:** § 87 odst. 1 písm. j) bod 4, § 90b
 - § 87 odst. 1 písm.j) bod 4: „Ministerstvo vede registr řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace podle § 90b“.

Vyhláška o předávání údajů do registru řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace

- **Hlavní cíle:**
 - novela zákona o VŠ zavádí „**registr řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace**“ jakožto informační systém veřejné správy, vedený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, do něhož mají být Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a veřejnými vysokými školami (uznávacími orgány) vkládány zákonem stanovené údaje týkající se jednotlivých řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace.
 - **Technické parametry předávání údajů do registru** jsou vymezeny vyhláškou.

Vyhláška o předávání údajů do registru řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace

- **Předmět úpravy:**
 - Vyhláška upravuje
 - a) formát a strukturu datové zprávy, jejímž prostřednictvím uznávací orgán vkládá údaje týkající se každého jím vedeného správního řízení o žádosti o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace v České republice, údaje musí být v registru vedeny včetně údajů umožňujících identifikaci průběhu jednotlivého řízení, včetně jeho výsledku.
 - b) technické podmínky a lhůty předávání údajů uvedených v písmenu a) (stanoví se maximální desetidenní pořádková lhůta pro vkládání rozhodných událostí do registru zajišťující aktuálnost údajů o průběhu a výsledku jednotlivých řízení).

DĚKUJI ZA POZORNOST